

Socialdepartementet

Socialstyrelsen

106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att betala ut medel för ett förstärkt och vidgat Äldreomsorgslyft

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att betala ut statsbidrag till kommuner inom ramen för det s.k. Äldreomsorgslyftet. Utöver befintliga utbildningsområden får medel för 2026 användas för personal i bostad med särskild service enligt 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och vissa utbildningsområden för denna personal, vissa ledarskapsutbildningar som inte är på högskolenivå samt utbildningar och insatser med koppling till språkutveckling i enlighet med vad som anges nedan under Närmare om uppdraget.

Inom ramen för uppdraget får Socialstyrelsen besluta om villkor för användning av statsbidraget. Socialstyrelsen ska informera kommunerna om hur Äldreomsorgslyftet ska genomföras. Av Socialstyrelsens information ska vidare framgå de villkor, t.ex. krav på redovisning av använda medel och återbetalning av outnyttjade eller felaktigt använda medel, som är förenade med Äldreomsorgslyftet samt att alla utförare av äldreomsorg ges möjlighet att ta del av kompetenssatsningen. Socialstyrelsen ska administrera och följa upp hur medlen har använts enligt myndighetens anvisningar och i vilken utsträckning som privata utförare har beretts tillgång till och hur de förbrukat stimulansmedlen. Vidare ska orsaker till om privata utförare inte beretts tillgång till, inte velat ta del av medlen eller inte använt tilldelade medel redogöras för. Redovisningen ska också omfatta hur fördelningen gjorts mellan hemtjänst och särskilt boende för äldre samt mellan personal i äldreomsorg och i LSS-boende. Myndigheten ska vidare göra en sammanfattande bedömning av bidragets användning i förhållande till bidrag

enligt förordningen (2023:609) om statsbidrag till kommuner för att säkerställa en god omsorg och hälso- och sjukvård för äldre personer.

Kommunerna får rekvirera medel enligt *bilagan*. Socialstyrelsen ska årligen senast den 31 oktober lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). I övrigt gäller villkoren för redovisning enligt tidigare regeringsbeslut (S2020/05025, S2021/00338, S2024/00042 och S2025/00020).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2026 använda 1 800 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, anslagsposten 17 Äldreomsorgslyftet. Av dessa medel får Socialstyrelsen använda 1 500 000 kronor för eget arbete kopplat till uppdraget och 2 500 000 kronor för arbete med Uppdrag till Socialstyrelsen att skapa förutsättningar för att mentorskap ska kunna ingå i Äldreomsorgslyftet (S2026/00074).

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

En central del av äldreomsorgen är att äldre personer ska känna sig trygga med den vård och omsorg som ges. Av bestämmelser i socialtjänstlagen (2025:400) följer att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet och för utförande av uppgifterna ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Äldreomsorgen är ett kommunalt ansvar och kompetensutveckling är en fråga för arbetsgivaren. Det är viktigt att personalen har rätt kompetens för sina arbetsuppgifter och väsentligt att fler utbildas till undersköterskor och vårdbiträden samt att andra relevanta kompetenser stärks.

Äldreomsorgslyftet har sedan 2020 möjliggjort kompetensutveckling på betald arbetstid för drygt 125 000 medarbetare i äldreomsorgen (Redovisning av 2024 års statsbidrag till kommuner för ett utvecklat Äldreomsorgslyft, Socialstyrelsen 2025). Enligt såväl Socialstyrelsen som Sveriges Kommuner och Regioners uppföljningar är Äldreomsorgslyftet ett uppskattat statsbidrag bland kommunerna och som bidragit till att förbättra förutsättningarna för en god kompetensförsörjning. Genom att medarbetare och chefer stärker sin

kompetens ökar också förståelsen och kunskapen om arbetsmomenten och bidrar till ökad tillit i alla led (Fem år med Äldreomsorgslyftet, Sveriges Kommuner och Regioner, 2025). Regeringen konstaterar att kompetenssatsningen har fått ett omfattande genomslag i verksamheterna och resultatet bedöms som väldigt positivt.

Regeringen utvecklar nu Äldreomsorgslyftet med syfte att fler medarbetare ska få möjlighet att stärka sin kompetens. I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) föreslår regeringen att Äldreomsorgslyftet förlängs till 2027 och att kompetenssatsningen uppgår till 1,8 miljarder kronor per år för 2026 och 2027. Kompetenssatsningen vidgas till att omfatta personal i bostad med särskild service enligt 9 § 8 och 9 LSS som får en motsvarande möjlighet till kompetensutveckling på arbetstid. Givet att även äldre personer får insatser enligt LSS, vidgas möjligheten även till personal som arbetar med att utföra sådana insatser för personer 65 år eller äldre. Detta bl.a. mot bakgrund av att brukarna blir både äldre och sjukare inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning, vilket också medför behov av vårdkompetens. Vidare framkommer det i Socialstyrelsens kartläggning (2021) att det finns brister i svenska språket hos personal som arbetar på LSS-boenden vilket kan bidra till att den enskilde inte blir förstådd.

Goda kunskaper i svenska språket och förmåga att kommunicera såväl muntligen som skriftligen är grundförutsättningar för att personalen ska kunna utföra arbetet inom äldreomsorgen på ett säkert sätt och för att få en välfungerande äldreomsorg av god kvalitet. Regeringen beslutade den 15 januari 2026 propositionen Ett språkrav inom äldreomsorgen (prop. 2025/26:93) med förslag om att kommuner och verksamheter ska arbeta för att personal har den nivå av kunskaper i svenska språket som behövs för genomförande av insatser. Regleringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Språkutveckling hos äldreomsorgens personal behöver ske både i arbetet och genom utbildning och Äldreomsorgslyftet kommer därför att omfatta möjlighet till språkutvecklande arbete.

Regeringen har återkommande lyft möjligheten till ledarskapsutbildning för chefer. Arbetsgivarna bör ta ansvar för att skapa förutsättningar för dem att ta del av den ledarskapsutbildning som redan erbjuds målgruppen inom ramen för Äldreomsorgslyftet. För att ytterligare främja kompetensutveckling inom prioriterade områden för ett stärkt ledarskap kommer Äldreomsorgslyftet vidgas till att omfatta vissa

ledarskapsutbildningar som inte ges på högskolenivå. Chefen har t.ex. en nyckelroll i det språkutvecklande arbetet. Chefer ska därför kunna få utbildning i hur man kan främja språkutvecklande arbetsplatser. Detta ska kunna ske såväl i den befintliga chefsutbildning som erbjuds inom ramen för språkombudskonceptet som i en utbildning på högskolenivå.

Sedan 2021 finns möjligheten att låta personalen gå kompetenshöjande insatser utifrån Socialstyrelsens allmänna råd om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre (SOSFS 2011:12) eller Socialstyrelsens kompetensmål för undersköterskor. Totalt har cirka 40 000 anställda gått kortare kurser inom satsningen under 2024 vilket är dubbelt så många jämfört med 2023 (Redovisning av 2024 års statsbidrag till kommuner för ett utvecklat Äldreomsorgslyft, 2025). I detta sammanhang vill regeringen understryka vikten av att personalen i äldreomsorgen har kunskaper om munhygien och basala hygienrutiner och att sådan utbildning omfattas av Äldreomsorgslyftet.

Närmare om uppdraget

Regeringen är medveten om att kommunerna har olika förutsättningar och utmaningar och bedömer därför att en utökning av Äldreomsorgslyftet till flera nya områden och utbildningar är mest ändamålsenlig. Det är angeläget att såväl kommunala som privata utförare tar del av möjligheten att stärka kompetensen hos sin personal.

Arbetsgivarna vet bäst vilka behov de har av kompetensutveckling för sin personal. Genom att satsningen breddas till fler kompetensutvecklingsområden och andra personalgrupper, stärks förutsättningarna att utbilda personalen.

Utöver befintliga utbildningsområden får medel för 2026 även användas till:

- Yrkesresan Äldre och Funktionshinder för utförare för både medarbetare och chefer.
- Utbildning till Språkombudsutbildare.
- Utbildning för chefer i språkutvecklande arbetsplatser.
- Språkutvecklande insatser eller aktiviteter på arbetsplatsen i enlighet med förslag från SOU 2024:78.

- Kompetenshöjande insatser utifrån Allmänna råden om kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt socialtjänstlagen och LSS till personer med funktionsnedsättning.

Regeringen beräknar att 1 800 000 000 kronor kommer att avsättas för uppdraget för 2027, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Camilla Waltersson Grönvall

Johanna Hedström

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevisionen

Finansdepartementet/BA, K

Riksdagens socialutskott

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

Föreningen Sveriges socialchefer

Sveriges Kommuner och Regioner

Statsbidrag till kommuner för Äldreomsorgslyftet 2026**Bilaga 1****1 796 000 000 kronor****Fördelning efter antalet invånare 80 år och äldre enligt 1 nov 2025, SCB.**

Kommun	Belopp, kr
0114 Upplands Väsby	7 025 055
0115 Vallentuna	5 234 507
0117 Österåker	8 067 817
0120 Värmdö	6 805 118
0123 Järfälla	12 125 012
0125 Ekerö	4 673 020
0126 Huddinge	12 831 399
0127 Botkyrka	10 839 026
0128 Salem	3 032 547
0136 Haninge	12 316 487
0138 Tyresö	8 432 654
0139 Upplands-Bro	3 808 796
0140 Nykvarn	1 743 973
0160 Täby	14 363 198
0162 Danderyd	7 113 030
0163 Sollentuna	10 893 364
0180 Stockholm	119 658 811
0181 Södertälje	13 669 748
0182 Nacka	16 389 208
0183 Sundbyberg	5 066 320
0184 Solna	10 668 251
0186 Lidingö	10 049 840
0187 Vaxholm	2 300 285
0188 Norrtälje	15 672 471
0191 Sigtuna	6 448 043
0192 Nynäshamn	5 651 094
0305 Håbo	3 451 721
0319 Älvkarleby	1 868 173
0330 Knivsta	2 088 110
0331 Heby	2 892 822
0360 Tierp	4 282 308
0380 Uppsala	34 299 864
0381 Enköping	8 342 091
0382 Östhammar	5 071 495
0428 Vingåker	1 860 411
0461 Gnesta	2 240 773
0480 Nyköping	12 381 175
0481 Oxelösund	2 885 060
0482 Flen	3 707 884
0483 Katrineholm	6 820 643
0484 Eskilstuna	18 058 144

0486 Strängnäs	7 389 892
0488 Trosa	2 939 397
0509 Ödeshög	1 252 349
0512 Ydre	910 799
0513 Kinda	2 318 398
0560 Boxholm	1 130 736
0561 Åtvidaberg	2 675 472
0562 Finspång	4 566 933
0563 Valdemarsvik	2 013 073
0580 Linköping	25 975 886
0581 Norrköping	23 230 551
0582 Söderköping	3 164 509
0583 Motala	8 947 566
0584 Vadstena	2 251 123
0586 Mjölby	5 325 069
0604 Aneby	1 187 661
0617 Gnosjö	1 565 436
0642 Mullsjö	1 482 636
0643 Habo	1 984 610
0662 Gislaved	5 273 320
0665 Vaggeryd	2 463 297
0680 Jönköping	24 604 512
0682 Nässjö	5 739 069
0683 Värnamo	6 424 756
0684 Sävsjö	2 289 935
0685 Vetlanda	5 801 169
0686 Eksjö	3 855 371
0687 Tranås	4 478 958
0760 Uppvidinge	1 909 573
0761 Lessebo	1 720 686
0763 Tingsryd	3 102 409
0764 Alvesta	3 777 746
0765 Älmhult	3 081 709
0767 Markaryd	2 178 673
0780 Växjö	16 109 758
0781 Ljungby	5 948 656
0821 Högsby	1 166 961
0834 Torsås	1 560 261
0840 Mörbylånga	3 547 459
0860 Hultsfred	3 143 809
0861 Mönsterås	3 006 672
0862 Emmaboda	2 204 548
0880 Kalmar	12 187 112
0881 Nybro	4 543 645
0882 Oskarshamn	6 103 906
0883 Västervik	9 501 290

0884 Vimmerby	3 425 846
0885 Borgholm	3 423 259
0980 Gotland	13 760 311
1060 Olofström	3 224 022
1080 Karlskrona	12 978 887
1081 Ronneby	6 440 281
1082 Karlshamn	7 348 492
1083 Sölvesborg	4 052 021
1214 Svalöv	2 038 948
1230 Staffanstorps	4 880 020
1231 Burlöv	2 742 747
1233 Vellinge	8 427 479
1256 Östra Göinge	2 758 272
1257 Örkelljunga	1 963 910
1260 Bjuv	2 212 310
1261 Kävlinge	5 423 394
1262 Lomma	5 684 732
1263 Svedala	3 358 572
1264 Skurup	2 685 822
1265 Sjöbo	3 462 071
1266 Hörby	2 848 835
1267 Höör	3 029 959
1270 Tomelilla	2 918 697
1272 Bromölla	2 595 260
1273 Osby	3 027 372
1275 Perstorp	1 345 499
1276 Klippan	3 221 434
1277 Åstorp	2 302 873
1278 Båstad	4 328 883
1280 Malmö	42 427 194
1281 Lund	19 346 717
1282 Landskrona	7 865 992
1283 Helsingborg	23 851 550
1284 Höganäs	6 743 018
1285 Eslöv	5 407 869
1286 Ystad	7 498 567
1287 Trelleborg	8 448 179
1290 Kristianstad	16 446 133
1291 Simrishamn	5 400 107
1292 Ängelholm	9 410 728
1293 Hässleholm	10 981 339
1315 Hylte	1 922 511
1380 Halmstad	18 999 993
1381 Laholm	5 581 232
1382 Falkenberg	9 920 465
1383 Varberg	13 793 948

1384 Kungsbacka	16 143 396
1401 Härryda	5 723 544
1402 Partille	5 684 732
1407 Öckerö	2 985 972
1415 Stenungsund	5 053 382
1419 Tjörn	3 692 359
1421 Orust	4 067 546
1427 Sotenäs	2 491 760
1430 Munkedal	2 305 460
1435 Tanum	2 957 509
1438 Dals-Ed	1 226 474
1439 Färgelanda	1 260 111
1440 Ale	4 892 957
1441 Lerum	7 332 967
1442 Vårgårda	1 969 085
1443 Bollebygd	1 699 986
1444 Grästorp	1 166 961
1445 Essunga	1 107 449
1446 Karlsborg	1 953 560
1447 Gullspång	1 285 986
1452 Tranemo	2 530 572
1460 Bengtsfors	2 349 448
1461 Mellerud	2 189 023
1462 Lilla Edet	2 181 260
1463 Mark	6 647 281
1465 Svenljunga	2 173 498
1466 Herrljunga	1 917 336
1470 Vara	3 169 684
1471 Götene	2 729 810
1472 Tibro	2 491 760
1473 Töreboda	1 826 773
1480 Göteborg	72 336 075
1481 Mölndal	9 309 815
1482 Kungälv	9 167 503
1484 Lysekil	3 785 509
1485 Uddevalla	10 492 302
1486 Strömstad	2 571 972
1487 Vänersborg	8 233 416
1488 Trollhättan	9 485 765
1489 Alingsås	8 409 366
1490 Borås	19 289 792
1491 Ulricehamn	5 087 020
1492 Åmål	2 913 522
1493 Mariestad	5 772 707
1494 Lidköping	8 484 404
1495 Skara	3 630 259

1496 Skövde	9 519 403
1497 Hjo	2 095 873
1498 Tidaholm	2 727 222
1499 Falköping	6 331 606
1715 Kil	2 507 285
1730 Eda	1 699 986
1737 Torsby	2 900 584
1760 Storfors	921 149
1761 Hammarö	2 776 385
1762 Munkfors	967 724
1763 Forshaga	2 295 110
1764 Grums	2 018 248
1765 Årjäng	2 170 910
1766 Sunne	2 941 984
1780 Karlstad	17 007 620
1781 Kristinehamn	5 485 494
1782 Filipstad	2 509 872
1783 Hagfors	2 960 097
1784 Arvika	5 814 106
1785 Säffle	3 852 784
1814 Lekeberg	1 456 761
1860 Laxå	1 314 449
1861 Hallsberg	2 908 347
1862 Degerfors	2 235 598
1863 Hällefors	1 767 261
1864 Ljusnarsberg	1 195 424
1880 Örebro	24 545 000
1881 Kumla	3 932 996
1882 Askersund	2 763 447
1883 Karlskoga	7 001 768
1884 Nora	2 600 435
1885 Lindesberg	5 092 195
1904 Skinnskatteberg	1 011 711
1907 Surahammar	2 116 573
1960 Kungsör	1 725 861
1961 Hallstahammar	3 425 846
1962 Norberg	1 221 299
1980 Västerås	27 238 584
1981 Sala	4 817 920
1982 Fagersta	2 685 822
1983 Köping	5 433 744
1984 Arboga	3 454 309
2021 Vansbro	1 627 536
2023 Malung-Sälen	2 341 685
2026 Gagnef	2 191 610
2029 Leksand	4 121 883

2031 Rättvik	3 236 959
2034 Orsa	1 586 136
2039 Älvdalen	1 671 523
2061 Smedjebacken	2 548 685
2062 Mora	4 729 945
2080 Falun	11 589 400
2081 Borlänge	8 919 103
2082 Säter	2 437 422
2083 Hedemora	3 335 284
2084 Avesta	4 924 007
2085 Ludvika	5 563 119
2101 Ockelbo	1 314 449
2104 Hofors	1 917 336
2121 Ovanåker	2 709 110
2132 Nordanstig	1 932 860
2161 Ljusdal	4 300 421
2180 Gävle	18 210 806
2181 Sandviken	8 168 729
2182 Söderhamn	5 710 607
2183 Bollnäs	5 780 469
2184 Hudiksvall	8 098 867
2260 Ånge	2 010 485
2262 Timrå	3 350 809
2280 Härnösand	5 576 057
2281 Sundsvall	19 025 868
2282 Kramfors	4 023 558
2283 Sollefteå	4 440 145
2284 Örnköldsvik	11 369 463
2303 Ragunda	1 309 274
2305 Bräcke	1 436 061
2309 Krokom	2 540 922
2313 Strömsund	2 773 797
2321 Åre	1 575 786
2326 Berg	1 622 361
2361 Härjedalen	2 401 198
2380 Östersund	11 863 675
2401 Nordmaling	1 547 323
2403 Bjurholm	602 887
2404 Vindeln	1 195 424
2409 Robertsfors	1 355 849
2417 Norsjö	877 162
2418 Malå	688 274
2421 Storuman	1 350 674
2422 Sorsele	561 487
2425 Dorotea	652 049
2460 Vännäs	1 622 361

2462 Vilhelmina	1 309 274
2463 Åsele	696 037
2480 Umeå	18 474 731
2481 Lycksele	2 427 072
2482 Skellefteå	14 158 785
2505 Arvidsjaur	1 451 586
2506 Arjeplog	652 049
2510 Jokkmokk	1 078 986
2513 Övertorneå	897 862
2514 Kalix	3 845 021
2518 Övertorneå	1 247 174
2521 Pajala	1 568 023
2523 Gällivare	3 506 059
2560 Älvsbyn	1 777 611
2580 Luleå	13 858 636
2581 Piteå	7 974 667
2582 Boden	5 656 269
2583 Haparanda	2 028 598
2584 Kiruna	3 901 946

Totalt	1 796 000 000
---------------	----------------------
